

نگارا اسلام

نگارا برفارليمن

نگارا-ديموقراسي دغن تباد فارليمن، اداله سوات ديموقراسي يث فلسوف سبکيمان حالن سسوات يث هيديوف مفرلوکن اودارا اتتوق دسدوقم بکيتوله جوک ديموقراسي مفرلوکن اداث فارليمن. دسيتوله وکيل ۲ رعية بمبوقتيکن کدولان رعية يث دواکيلين.

حاکم تيشکي (سمنجق قرون يثک 14) يث برحق معهد ککواسان راج. دسمفيخ فارليمن اين دديريکن "ديوان فرواکيلن رعية" يث بتول ۲ مواکيلن رعية اولهکران کدوا ۲ مجلس اين ماسيخ ۲ رعية کواين، اخرن دالم زمان ماسيخ ۲ رعية کواين (1790). ترفقساله فارليمن "مجلس حاکم تيشکي" ددوبرکن دان تيشکله "ديوان فرواکيلن رعية" برديري تروس.

جک دنکري فرنچيس، فارليمن مهادفي اجلن مک دنکري اشکريس فرکتان ايت سماکين مشهورم دان سماکين مندافة ايسي يث سبئر ۲.

جک دفرهاتيکن اکن کليهاتن فراوباھن ۲ يث تله دلالوئي اوله فهم برفارليمن ددالم فرکباغئن دنکري ۲ بارقم سهشک نکري اشکريس سنديري ترفقسا ملالوئي زمان يث تيدق کورخ دري 7 قرون لمان (1213 سمفي 1928).

سبب ايت سالهله اورخ کالو متهارفکن دري چارا برفارليمن يث دجالنکن اوله اسلام، سمنجق لبه دري 13 قرون يث لمفاوم سفاي ممفوي ي

دالم سجارهنم، فارليمن باره بهارو براوسيا 700 تاهون. ولوفون اصل فرکتانن براصل دري بهاس فرنچيس، دري فرکتانن "ديوان فرکتانن" يث برارتي "فرنچاغن يثم" تيفي اصل توموهن فارليمن بوکنله دنکري فرنچيس، مليکن دنکري اشکريس، دالم زمان سلج "جون لکلند" فدا تاهون 1213. فدمولان برنام "کريه کاوتسل" فدا

کمدین انتارا 1254 - 1266 بهاروله ترفاکی نام "فارليستوم" مجلس اينله يث تله برحاصل دافة ممقساراج جون منندا تاغني سوات فياکم يفتکرکنل، يایت فياکم "مکناکارتا" فدا تاهون 1215، يث ددالن راج مٹاکوئي حق ۲ اساسي رعية يث سوده تورن تمورن، تراواتام رعية اتاسن دان رعية مردیکا.

دري کدوا ۲ نگارا اشکريس دان فرنچيس يث ترکنل سباکي فنديکر فارليمن ايت، تريات بوکنله سمنجق دري مولان مجلس ايت مروفاکن سبواد مجلس فرواکيلن رعية يث ددالمن دودق وکيل ۲ رعية. مثالن دنکري فرنچيس، نام فارليمن مولاي دگوناکن اياله اتتوق "مجلس

ين کونن

ديري برا

جالن

انين اتين

رخ فياعير اهليه دان کن بهوا ي لاکوکن ن. دالم بله سفاي کسن دان

کمبران یغ لثکف. کالو دیسوقراسی بارة مماکي نام "فارلیمن" یغ برارتي منیشیق برتکن کفد سوال برینچ دان فرینچاغن، مک اسلام منماکنن "اولی الامر" یغ برارتي معمیل برة تنتغ "وکیل" دان "فرواکیلن".

سلاين درفد فرکتان "اولی الامر" یغ رسمي دفاکي دالم قرآن، یغ معکمبرکن سوال فرواکیلن ایت، اد جوک دکوناکن فرکتان "اهل الحل والعقد" (منوره اصطلاح النیسابوري دان محمد عبده) یغ معکمبرکن "حق سوچی" دري فرواکیلن، یأیت ککواسان ممتس (مهوراي دان مئیکه) دان ادلاکي دفاکي "اهل الاجماع" (منوره اصطلاح فخرالدين الرازي) یغ برارتي "اورغ" یغ ممفویای حق کبولاتن سواران (کبولاتن سواران دافه مئیکه سلوره نکارا دان واجب دطاعتی اولته سکل لافسین رعیه)

جک کتیک ۲ نام ایت کیت کفولکن منجادی ساتوم کیت ممفواوله سوات کمبارن یغ اکن لثکف دري سبواه فارلیمن یغ سمفرن. اغکوتان ۲ دغن سبزن ۲ برصفا فرواکیلن رعیه (اولی الامر) مجلسن ممفویای حق ۲ یغ سوچی، یغ تیدق بوله دکککو (اهل الحل والعقد) دان کبولاتن سواران دافه مئیکه سلوره نکارا (اهل الاجماع). کتیکان ۲ ایاله صفا دان ایسی دري مجلس فرو کیلن رعیه، یغ سبزن ۲.

ماسیه بابق بوقتی ۲ سجاره یغ منجوقکن عمانل برفارلیمن یغ مناریق هاتی دري اومه اسلام دهولو (زمان نبی دان صحابتن ۲) ولوفون دغن تیدق بکیتو لثکف. دالم فد ایت اد ببراف سوال یغ سیکیا دبری جوابن، سبکیمان یغ کیت ساجیکن دباوه این:

فرتام: بکیمانکه فراتوران فمیلیهن وکیل ۲ رعیه یغ منجادی اولی الامر؟

اسلام تیدق منتفکن سوات فراتوران یغ ترتنتو باکي فمیلیهن، دان بلوم فول اد دالم عمانل دلاکوکن فراتوران یغ ترا تور. تنافی، کالو اورغ ماهو مماکي فمنداغن یغ صیحه، بهوا کالو فارلیمن اغکریس سسوده برجان لبه دري 700 تاهون بهاروله ممفویای فراتوران فمیلیهن یغ ترا تور، دان بهاروله فد تاهون 1928 ممفویای اوندغ ۲ فمیلیهن یغ لثکف، مک جاغله اورغ معهارف بهوا دالم ماس 30 تاهون فمرتاهن خلیفه ۲ (یغ امفه - ف.) دهولو، اکن دجمفای عمانل برفارلیمن یغ ترا تور، افلاکي ممفویای اوندغ ۲ فمیلیهن یغ لثکف.

اسلام سیلکي سوات اکام، هان ممزینکن داسر باکي سوات فمرتاهن برفارلیمن، یأیت اذان اولی الامر، بکیمانکه معاداکنن، سوسن، چارا فمیلیهن، دان سبکین، سمفی کفد سوال ۲ کچیل ساتو فرساتوم، اذاکه منجادی کواچیفن اومه اسلام سنديري. کالو سمفی هاری این اومه اسلام بلوم ممفویای اوندغ ۲ اولی الامر یغ لثکف، مک ایت بوکنله کران ککوراغن اجارن اسلام، تنافی تشکووغجواب تر فیکول اتس قوم مسلمین سنديري یغ لالی اکن فرته اکمان.

کدوا: بکیمانکه چارا بکرج اولی الامر دالم مومتسکن سسوات سوال؟

جواب فرتپان یغ کدوا این، سوده دفراوله دري اجارن اسلام دان تله دعملکن اوله خلیفه ۲ دهولو. چارا ایت اد دوا تیغکاتن:

1. روایة، جک ددالم سوال ایت سوده اد ترله

دهولو حکوم اتو اوندغ ۲ نکارا یغ
سوده تنف.

2. استشاریه، یأیت بزمشواره دان بروندیغ،
جک میسخ بلوم اد حکوم اتو اوندغ ۲ یغ
مندهولوءین.

منوره روایة الدارمی دان البیهقی دری میمون
بن مهران، بهوا خلیفه یغفر تام ابو بکر
الصدیق، رضی الله عنہم کالو مهادفی سسوات
فرکارام فرتام کالی ای منجاری حکومن ددالم
قرآن، سسوده ایت ددالم حدیث. ای مغمفولکن
اغکوت ۲ مجلس صحابه یغ منجادی اولی الامر،
لالو برتیاکن حکوم قرآن اتو حدیث تننغ سوال
ایت. حکلو سوده اد حکوم دری کدوان، مک

دجاتوهکنله کفوتسن منوره حکوم لیت، سمیل
ای برکات دغن سو کچیتان: "سکل فوجی باکی
الله یغ تله منجادیکن اورغ ۲. دکالغن کیت یغ
ماسیه مغمغه دان مغمفظاکن حکوم یغ دسبداکن
(اتو سوده دجالتنکن) اوله نبی کیت. تنافی
جک تیدق سئورغفون یغ دافه مغمهوی حکوم
دری قرآن دان حدیث دالم فرکارا ایت، مک
کفوتسن اداله منوره سوارا مشواره درفد مریک.

یات بهوا دغن (برداسرکن) روایه، نکارا
اسلام ممکنغ تکوه حکوم الله عزوجل (قرآن دان
حدیث) دان سکل اوندغ ۲ سرت فرنته نکارا یغ
سوده ادم دان دغن "استشاریه" نکارا
منجنجوغ تیغکنی کفوتسن مشواره دری
اغکوت ۲ فارلیمن ایت.

کیتیک: بکیمان چاران مغمیل کفوتسن؟

منوره عمومین یغترفاکی ددنیا سکارغ، ایاله
دغن ملاکوکن فموغوتن سوارام دان کفوتسن

ن یغ
م عمالن
و اورغ
کالو
ی 700
لیهن یغ
مغفویای
اورغ
برنتاهن
جمفای
مغفویای

عبریک
ایت
س
سوال ۲
واجین
بن اومه
ریغ
اجارن
س قوم

سر دالم
فراوله
خلیفه ۲

دترله

منوره سوارا یغترباق. دالم سجاره اسلام،
سوده فرنه ترجادی دوا ماچم چارا یغ ترفاکی،
یأیت منوره سوارا یغترباق، دان اد فول
دسرهکن کفد کیجقسنان کفلا نکارا. حال ایت
ترجادی دالم فرسیداغن اولی الامر یغ دیمفین
اوله نبی سندیری تننغ سوات فرکارا یغ سام
ددالم وقت یغبرلاین ۲. سوالن ایاله سیکف
ترهادف تاونن ۲ فرغ. دالم فرسیداغن ضروره
سهایس-فرغ بندر (تاهون 2 ه. - 623 م.)،
کفوتسن دامیل منوره سوارا یغ ترباق. سدغ
دالم فرسیداغن یغ سروف ایت جوک سسوده
سلسین فرغ أحد (3 ه. - 624 م.)، کفوتسن
دسرهکن کفد کیجقسنان کفلا نکارا یأیت نبی
سندیری.

کامه: بکیمان سوال فارنی ۲ دالم نکارا

اسلام؟

اکام اسلام سوده مغمهوی بهوا قمتاوان
فراوران بر فارلیسن ایاله تومنهون برباکی ایران
ددالم نکارا. فد ماس اسلام منانمکن اساس اولی
الامر سبکیمان یغ دیناکن ددالم قرآن، کیتیک ایت
سوده دتکسکن بهوا اکن ترجادیله فرسلیسیهن
فهم دان فریبدان فردیرین دانتارا اولی الامر ایت.
سبب ایت، ولوفون دالم قرآن دان حدیث دلارغ
سکرین ۲ سفای جاغن ترجادی فرفچاهن (تنازع)
دکالغن قوم مسلمین، مک ددالم حال اولی الامر
این، "تنازع" ایت دغدغ سباکی سوات فرکارا
یغ دبولیهن.

دالم قرآن، الله تعالی ملارغ کرس اکن
فرفچاهن:

"دان جاغنه کامو بر فجهله (تنازع)، تنتو
کامولسه دان هیلغ کفواتن کامو" مک دالم ایه

تتافى تيدقله منجوقكن بهوا فراتوران اولي
لامر دغن فارليمن سلمان برسما. بايق جوگ
تردافة فرييدانم دان دالم فرييدان ايت كيت
مفراوله كاوتمان دان كلواسن اجارن اسلام.

السيد محمد رشيد رضا منجوب مپوسن
فرسما. دان فرييدان انتارا كدوا فراتوران
(اتوران اولي الامر دان فارليمن - ف.) ايت:

1. فونچا سكل اوندغ ۲ دان فراتوران ددالم
نكارا يغبرفارليمن اياه رعية. اسلام
برفرديرين دمكين جوگم بهكن لبه تفة
لاكي. تربوقتي دري كران دي مماكسي
اصطلاح "اولي الامر" يغبرارتي وكيل ۲
رعية تتافى اد كاوتمان دفهق اسلام
بهوا داتس رعية. دتفكن فدومن حكوم
دان فوكوء فراتوران اياه حكوم الله
دان رسول يغ دنماكن حكوم ابدي
حكوم ابن تيدقله براق بايق سهمك
صفتن بوكنله معهداتو مقوراغي
ككواسان يغ ترتيغكي دتاغن وكيل ۲
رعية تتافى ممبري فدومن يغ تكس دان
فيمفينن يغ ابدي (ككل).

2. مستي اد سكلوغن وكيل ۲ يغ دفيليه اوله
رعية اتتوق منجانكن حقن يغ ترتيغكي
ايت، يايت اغكوت ۲ فارليمن. اسلام
برفرديرين دمكين جوگم دان كتاب
سوچي القرآن الكريم منماكن "اولي
الامر".

3. وكيل ۲ ايت هندقله دغن فيليه رعية
دان چارا فمليهن اد برماچم ۲. اسلام
برفرديرين دمكين جوگم اولي الامر

هندقله دفيليه اوله رعية دغن سكل چارا
فمليهن يغ دغدغ بايك اوله تيف ۲
نكارا. القرآن سجاج تيدق مغاتورن.
سفای جاغن مقيكة اولي الامر ددالم
بنتوق دان چارا يغ ترتتو ددالم سجاره
فرکبماغن.

4. افبيل مريك سفاكة دالم ساتو كفوتسنم
مك كفوتسنن مهيكة نكارا دان رعية
مستيله توندوق كفدان. فارليمن برحق
ميرهنتيكن فمرته يغ تيدق مهيكوة
كفوتسنن. اسلام برفرديرين بكتيو
جوگم دان باكي اسلام كفوتسن ايت
دنماكن "اجماع". دباوه حكوم ابدي
درفد الله دان رسول اد فول ساتو
اوندغ ۲ يغ مستي دطاغي اوله نكارا دان
رعية يايت كفوتسنن اولي الامر. اجماع
اياله سالة ساتو دري فوكوء ۲ حكوم
دالم اكلام اسلام.

5. افبيل وكيل ۲ ايت برسليسيه فهمم كفوتسن
هندقله دامبيل منورة سوارا تربايق.
كيت برفنديرين بهوا تيدق اد سالهن
چارا سوارا تربايق ايت دفاكي سبكيما
نبي كيت سنديري فرنه مماكين. تتافى
كران سوارا تربايق ايت بوكنله سوات
كبنارن يغ تفة مك اكلام كيت مموك
فينتو يغ لبه لواس اتتوق منجامين سفای
سوارا يغ كاله جاغن ترتكن، يايت
دسرهنن كفسد سوات بدان يغ دافة
ممبري بنديغن يغ لبه عادل. منورة شيخ
محمد عبدهم اددوا فندافة اهل تفسير

سمبوغنن فد موك 28

راس
براکام
دري
اکمان
بي اتو
اسيغ ۲
تيدق

اومه
بريكن
اير اتو
توره
اوايغ
اولي

م هاني
ساعة
بنارن.
تسامح
جوا
ريمان
ايت
دقله
براکام
اولي

دغن

سلالو
يمن ۲

دالم ب
ایکو نومی

دالم مشکا
مندخ کفد سو
فرکارا یخ تادا
بورقن کادا
توسنن ایکو
مشارکة ادیمف
ایکو نومی ک
سام لاین

اوله کران
سرت ماسیه
تند ۲۱ کما
ساله ساتو در
کهیدوفن فن
کیت مایوم
جمله اومه
سومبر مات ف
دوا فرکا
منجالر کد
فرکماغن فن
فرکماغن فلا

ایت فولم بوکنن هان ایغین منجابه سهاج، تنافی
جوک ایغین مهنچور لبورکن کبودایان بھشام
بھاس، سماغتم جالن فیکران، فلاجران، عاده
رسم دان جوک اکام کیت ایت. مریک چوکف
سدر دان چوکف فاگر دالم سوال یقدمکین این.
اوله ایت، کیت فاتوة مھیغاتی اکن سجارهن
بلیوغ یأیت دمثالکن بهوا اومه بقسا ملایو
دتانهایز کیت این: ”لقسان کایوان ۲ یخ براد
دریمبارای یخ انده فرمی، روایتن اکن دتمتکن
اوله ”بلیوغ“ یغبر اولوکن کایو جوک! ...“.

اواس! - سکین، مردیکا!

کفرچیان مریک سامر ۲ ترهادف توهن، جوک یخ
لغسوغ تیدق فرچیاکن توهن ایت، تله پتاله بهوا
مریک تیدق کنل دان تیدق قول ماو مغل کفد
توهن یخ منجادیکن مریک سرت ممبریکن بیراف
رحمة دان نعمة کفد مریک. مریک تیدق کنل مک
تا چنتا - تا چنتا سبب تا تاهو.

”اکام یخ داکوئی الله هیاله اسلام“
کنافکه مک مریک میغکیکن اسلام دان
ایدیولوجین؟! تنافی مفرجواغکن
برسکوه ۲ ایدیولوجی ۲ یغلاین دري اسلام یأیت
ایدیولوجی ۲ یخ فاسیق، یخ ظالیم دان یخ کافیر . .
. افکه این یخ منجامین اتوق کهکیان
دان کسجهتران دنیا دان داخرة؟!

نکارا اسلام

سموغن دري موك 23

”اسلام ایت تیغکی، تیدق اد یخ له تیغکی
درفدان“، کران اسلام دان ایدیولوجین ایاله
چیفتان الله سبحانه وتعالی سرت فول دریضای
اولیهن.

سجاره بلیوغ

کیت اومه بقسا ملایو دتانهملایو این، سوده
سفاتوتن میداری دان مغانصافی دغن سفنوهن
اکن حال ۲ فراستیوا یقتله برلاکو دان یغساکن
برلاکو ترهادف کیت سنیدری. کیت اداله سوات
بغسا یقتله فرنه اگوغ، بردولتم برنکارا دان
براگام دان دحرماتی اوله دنیا سلورهن، تنافی
کاگوغن کیت تله روبوه، دروبوهکن اوله
فنجاجه دان فمیلو۲ یخ سوک منجادی فرکاکسن.
اورغ ۲ یخ سفرت این ساغة برهیا سکالی، مریک
لقسان ”کومن دالم داره“ دبدان. فیهق فنجاجه

دالم حال این، ساتو برندافه بهوا
سوال یغبر تیغکرکن ایت هندقله
دسرهن کفد سوات بدان دالم کالغن
اولی الامر جوک، یخ کدودقکنن لبه
تیغکی. اد فول فندافه لاین، یأیت رعیة
هندقله مندیریکن سوات بدان لاین
دلوار اولی الامر (فارلیمن)، اتوق
مبندیغ دان مغمبیل کفوتسن یخ له
تیغکی.

دمکین هوراین السید رشید رضام تنتغ
فرسمان دان کاوتمان ”اولی الامر“ درفد
”فارلیمن“.

(دری بواهقلم الاستاذ، زین العابدین احمد)